

Grzegorz Kuba

Generał Anders i jego żołnierze : konferencja naukowa w Warszawie

---

Przegląd Historyczno-Wojskowy 15 (66)/2 (248), 231-232

2014

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

kwalifikacyjnych dobierać losowo. Jego zdaniem, byłoby to mało racjonalne, gdyż nie uwzględniałoby rzeczywistych merytorycznych kompetencji recenzentów. Z satysfakcją skomentował zaś informację płk. Tyma o przeznaczaniu w AON tak wielu godzin nauki na zapoznanie studentów z etyczno-warsztatową stroną badań historycznych. Odnosząc się do podniesionej przez prof. Tazbira słabości prac stanowiących przekłady z języków obcych, zwrócił uwagę, że zjawisko to jest w dużym stopniu efektem zalewu tego rodzaju literatury na rynku wydawniczym, czego nie było w poprzednim systemie ustrojowym (w PRL-u ukazywały się tylko nieliczne przekłady). Właśnie owa mnogość wydawanych przekładów, przy jednoczesnym zaniku opracowania redakcyjnego (merytorycznego i językowego), owocuje – jego zdaniem – obecnością na rynku wydawniczym książek niedopracowanych. Mówca skomentował też coraz powszechniejsze zjawisko publikowania wspomnień znanych polityków. Jego zdaniem, ulegają oni złudzeniu, że w wynurzeniach tych uda im się narzucić społeczeństwu ich własną wizję przeszłości. O tym, że są to tylko złudzenia, świadczy niska poczytność tych publikacji, w przeciwieństwie do przygotowanych przez kompetentnych autorów opracowań o charakterze biograficznym. Na koniec prof. Eisler odniósł się do podniesionej przez kilku przedmówców kwestii niedostatku kwalifikacji zawodowych historyków. Jego zdaniem, cały system promowania na kolejne stopnie naukowe obarczony jest poważnymi wadami (dotyczy to przede wszystkim recenzowania), których tolerowanie powoduje, że stopnie i tytuły naukowe zdobywają także ludzie o niskiej kulturze ogólnej i językowej, słabi merytorycznie, a także nie wyposażeni w niezbędną każdemu badaczowi busołę obyczajowo-etyczną. Jeżeli świadomość potrzeby zmian w istniejącej rzeczywistości dotrze do szerszych kręgów naszego środowiska, wówczas można mieć nadzieję na poprawę. Wówczas też będziemy mogli uznać, że cel naszej debaty został osiągnięty – zakończył mówca.

Czesław Szafran

Generał Anders i jego żołnierze. Konferencja naukowa w Warszawie

Z okazji 70. rocznicy walk 2 Korpusu Polskiego na Półwyspie Apenińskim, 27 maja 2014 r. w siedzibie Centralnej Biblioteki Wojskowej im. Marszałka Józefa Piłsudskiego (CBW) w Warszawie odbyła się ogólnopolska konferencja pt. „Ostatnia armia II Rzeczypospolitej?”. Wydarzeniu towarzyszyła okolicznościowa wystawa prezentowana w holu biblioteki. Konferencja była współorganizowana przez Akademię Obrony Narodowej (AON), Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego (UKSW), Politechnikę Koszalińską (PK) oraz Muzeum Wojska Polskiego (MPW). Honorowy patronat nad wydarzeniem sprawowała Karolina Kaczorowska, wdowa po ostatnim Prezydencie Rzeczypospolitej na uchodźstwie. Gościem honorowym konferencji była Anna Maria Anders, córka gen. Władysława Andersa.

Otwarcia obrad dokonali wspólnie dr Jan Tarczyński, dyrektor CBW, oraz płk dr hab. Juliusz S. Tym, szef Katedry Historii Wojskowości AON; przywitali oni zgromadzonych oraz przedstawili cel konferencji, podkreślając przy tym militarno-polityczne znaczenie walk 2 Korpusu w czasie II wojny światowej.

Konferencja została podzielona na trzy panele tematyczne. Pierwszy z nich, prowadzony przez dr. Tarczyńskiego, rozpoczęło wystąpienie prof. dr. hab. Wiesława Jana Wysockiego, kierownika katedry Historii Najnowszej UKSW, pt. „Wartości kształtujące etos wojska”. Tematyka ta, tylko pozornie niezwiązana z tematem konferencji, służyła przypomnieniu nadrzędnych wartości, którym wierni byli żołnierze gen. Andersa na całym szlaku bojowym 2 Korpusu. Kolejny referat, pt. „Polskie Siły Zbrojne w ZSRS”, wygłoszony przez mgr. Grzegorza Kubę, pracownika CBW, dotyczył pierwszego okresu (lata 1941–1942) formowania i funkcjonowania w ZSRS tzw. Armii Andersa. Problemy, z którymi borykali się dowódcy oraz żołnierze tej armii oraz przyczyny jej ewakuacji z terytorium Związku Sowieckiego przedstawił dr hab. Michał Polak (PK). Ostatni referat wygłoszony w czasie tego panelu dotyczył przeobrażeń organizacyjnych 2 Korpusu („2 Korpus – przekształcenia organizacyjne”) od czasu ewakuacji na Bliski Wschód do chwili rozpoczęcia walk w kampanii włoskiej. Jego autorkami były przedstawicielki USKW mgr Iwona Walentyłowicz i mgr Ewelina Prokopiuk.

Panel poświęcony bitwom stoczonym przez żołnierzy 2 Korpusu Polskiego na ziemi włoskiej (moderator prof. dr hab. Krzysztofa Komorowski) został poprzedzony uroczystym przekazaniem dyrektorowi CBW przez przedstawiciela MSZ dr. Krzysztofa Strzałkę klucza do nieistniejącej już dziś furtki do cmentarza żołnierzy 3 Dywizji Strzelców Karpackich w Khanaqin w Iraku. Był to symboliczny akt podkreślający współpracę księżnicy wojskowej i Ambasady RP w Bagdadzie. Celem tej współpracy jest odnalezienie i zinventaryzowanie miejsc wiecznego spoczynku żołnierzy Armii Polskiej na Wschodzie. Ekspонат ten wzbogacił Zbiory Specjalne CBW.

W części merytorycznej panelu kolejno występowali: dr hab. Zbigniew Wawer, dyrektor Muzeum Wojska Polskiego (przebieg bitwy o Monte Cassino), dr hab. Janusz Zuziak (bitwa o Anconę) i płk Tym (przebieg i znaczenie bitwy o Bolonię).

Tematem ostatniego panelu (moderator dr hab. Zuziak) były dzieje 2 Korpusu po zakończeniu walk w kampanii włoskiej. Referentami związanych z tym tematem problemów szczegółowych byli kolejno: prof. dr hab. Bogusław Polak (losy żołnierzy 2 Korpusu w latach 1945–1947), dr hab. Andrzej Krzysztof Kunert („Upamiętnienie walk 2 Korpusu”), prof. dr hab. Oskar Stanisław Czarnik (życie kulturalne i szkolnictwo w 2 Korpusie), a także dr hab. Tadeusz Kondracki („Generał Władysław Anders a Stowarzyszenie Polskich Kombatantów”).

Po zakończeniu wystąpień i dyskusji (m.in. dr Krzysztof Strzałka interesująco mówił o stosunku Włochów i państwa włoskiego do żołnierzy 2 Korpusu) nastąpiło podsumowanie konferencji. Po wystąpieniu Pani Anders głos zabrali współorganizatorzy konferencji – dr Tarczyński i płk Tym.

Poza historykami w konferencji uczestniczyli kombatanci oraz przedstawiciele młodzieży szkolnej.

Grzegorz Kuba